

BIBELSK TRO

Nr. 6
Desember
1993

2. årgang

*Fritt, uavhengig
tidsskrift
på evangelisk-
luthersk grunn*

PÅ **BIBELENS** Stiftelse GRUNN

utgir tidsskriftet
Bibelsk Tro.

Formål og grunnlag:
Stiftelsens formål er å fremme bibeltro kristendomsforståelse etter Guds Ord på den evangelisk-lutherske bekjennelsesgrunn. Stiftelsen skal på det grunnlag som er nevnt nedenfor ved litterær virksomhet og på andre tjenlige måter hjelpe til å utbre bibelsk forkynnelse og lære, slik at evangeliet kan nå ut til menneskene og nådegavene få sin naturlige funksjon. Like-
dan vil en vurdere religiøse og åndelige strømninger, bevegelser, tidsaktuelle tanker, ideologier og tiltak i lys av Skriften.

Grunnlaget for stiftelsens virksomhet er den Hellige Skrift, forstått og brukt i lys av Bibelens eget Kristus-vitnesbyrd og Jesu og apostlene skriftsyn, dvs. Skriftenes vitnesbyrd om seg selv. Bibelen er Guds Hellige Ord, gitt ved den Hellige Ånds inspirasjon, troverdig og urokkelig, helt igjennom Guds Ord gitt i menneskelig språk.

Bibelens ord – slik det opprinnelig ble gitt – er uten feil og selvmotsigelser i alle sine uttalelser når det forstås i samsvar med dens egne forutsetninger. Skriftenes ord må tolkes ved Skriften selv. Bibelen er Guds åpenbaringsord, gitt oss som veileddning til frelse og evig liv. Den er den eneste, sanne og fullt ut tilstrekkelige, klare og absolute autoritet og norm i alle spørsmål som angår kristen tro, lære og liv.

Den evangelisk-lutherske lære som er nedfelt i Den

norske kirkes bekjennelsesskrifter er i samsvar med Skriften og følgelig bekjennelsesgrunnlag for stiftelsens virksomhet. Sentral i denne lære står overbevisningen om «Skriften alene», «rettferdigjørelsen ved tro på Kristus alene» og den evangeliske kirkeforståelse som legger vekt på det alminnelige prestedømme og nådegavehusholdningen.

Styret:

Lektor/cand. theol. Olav Hermod Kyland (formann), forkynner/cand. theol. Kristoffer Fjelde (nestformann), misjonær/rektor Reidar Eriksen (sekretær), ingeniør Gordon Landro og konsulent Karstein Øvstebø.
Varamenn: Adjunkt Gunnar Holth, misjonær/cand. theol. Olav Toft, avdelingsleder Tor Ydstebø, bonde Ola Borrevik og bedriftsleder Gunleif Handeland.

Rådet:

Rådgiver/sosialøkonom Dagfinn J. Hansen, bonde/cand. theol. Arvid Joramo, bonde Leif Jan Krogdal, misjonær/cand. theol. Guttorm Raen og avdelingsleder Olav Stokka.

Faste medarbeidere i Bibelsk Tro:

Forkynner Kjell Dahlene, lærer/cand. theol. Eivind Gjerde, adjunkt Gunnar Holth, lærer Reidulf Tvaeråli, misjons-skolelærer/dr. Norvald Yri.

BIBELSK TRO

Fritt, uavhengig tidsskrift
på evangelisk-luthersk grunn

Redaksjon:

Olav Hermod Kydland

Guttorm Raen

Olav Toft

Redaksjons- og
ekspedisjonsadr.:
Postboks 264, 4350 Nærø
Fax 51 43 22 82

Abonnement og gaver:

Kleppveien 894,
4063 Voll

Postgiro: 0825 0578300
Bankgiro: 3290.07.77786

Kasserer: Kristian Byberg
Tlf. 51 65 41 01

Utkommer 6 ganger i året.

Årsabonnement:
Norge og Norden kr. 100,-
Til andre land kr. 125,-
Skoleungdom kr. 70,-

Redaksjonen er ansvarlig for alt som kommer fram i lederspalten. Konkrete synspunkter forøvrig står de respektive forfattere ansvarlig for. Red. deler nødvendigvis ikke alle disse, men er ansvarlig for at ikke noe bryter med stiftelsens formål og grunnlag. Unntak fra dette kan være ytringer i klipp- og leserbrevspalten.

Ettertrykk kan skje med kildeangivelse.

Opplag: 3.000

Layout: Narve Holmen

Steinkjer Trykkeri AS
Tlf. 74 16 30 00

Nr. 6 Desember 1993:

Kristen eller hedensk høytid?

Leder. Guttorm Raen

Side 2

Julegaven som forkastes

Andakt. Steinar Harila

» 3

Å, kom, Immanuel!

Bibelforum. Jan Bygstad

» 4

Gjemt i kommodeskuffen

Lyset i mørket. Gunnar Holth

» 8

Guds heilage lov (IV)

Dei ti boda. Olav Toft

» 10

Sjelesørgeriske sannheter

fra Romerbrevet (VII)

Bibelsk sjelesorg. Norvald Yri

» 13

Profeten Hoseas (VI)

Bibelstudieserie. Guttorm Raen

» 15

Samlivet mellom mann

og kvinne

Kristen etikk. Ivar Bjorland

» 20

«Vannskille»

Som våre leseres sikkert kjenner til, ble det i slutten av oktober arrangert en konsultasjon av kristne ledere for å definere «vannskillet» i norsk kristenliv. På forhånd advarte menn som Carl Fr. Wisleff, Jon Kvalbein og Bernt T. Oftestad mot dette, på grunn av farene for å tilsløre reelle motsetninger når det gjelder holdningen til hva Bibelen sier om ulike spørsmål. (Innlegg av Kvalbein er gjengitt på side 12 i dette nummer.)

Konsultasjonen ble arrangert som planlagt, med deltakelse både fra den offisielle kirke og ulike frivillige organisasjoner. Det ble vedtatt en felles

uttalelse som de fleste skrev under på.

Vi tror det er rett nok at denne samlingen har markert et vannskille, men på en annen måte enn de som sto bak har tenkt. For det er åpenbart at de klare og bibelske retningslinjer for det frivillige kristelige arbeid i vårt land som har vært gjort gjeldende gjennom den såkalte Calmeyer-gatelinjen ikke kommer til sin rett i det som denne konsultasjonen understrekker.

Vi kommer tilbake til flere synspunkter på denne saken i neste nummer, som kommer i januar–februar 1994.

Kristen eller hedensk høytid?

I en tid som er preget av avkristning, kan det være på sin plass å tenke nøy over hva julen betyr.

Leder

På mange måter har det vært en anledning til å samle flere mennesker under Ordets hørelse enn ellers. Kan det skje, har den generelle julefeiringen stor positiv betydning. Men en kan undres på om ikke dette har forandret seg mye i seinere tid. Hva betyr den for oss?

Julens evangelium

Det sentrale i julebudskapet er evangeliet om at det er født oss en frelser, den eneste som kan frelse oss og gi oss evig liv. Det er Guds enbårne Sønn som er blitt vår bror. Han ble født under loven for å oppfylle både dens krav og dens dom fullkommen for oss (Gal 4,4-5). Et sant julebudskap inneholder også ordet om korset. Det gir oss vårt eneste håp.

Men julebudskapet innebærer også den tragiske og høyst aktuelle side at «han kom til sitt eget, men hans egne tok ikke imot ham» (Joh 1,11).

Når julen har så stor plass i vår folkereligiøsitet, er det da det bibelske julebudskap som står i sentrum? Og hvis ikke, er da vi som bekjenner kristennavnet, med på å vitne om det sanne evangelium, eller bærer våre tanker og holdninger preg av en feiring som går ut på noe helt annet?

Det er ikke hensikten med disse linjene å forsøke å «luke ut» alle ytre detaljer som ikke kan føres direkte tilbake til Bibelen. Et slikt forsøk ville bare føre til en lovisk innstilling. Og det er ikke noe galt med skikker som ikke betyr mer enn en festlig ramme rundt det egentlige innhold.

Utvikling mot hedenskap

Men når slike trekk leder hen mot et innhold som står i strid med julens

sanne evangelium, er det fare på ferde. Og vi bør være oppmerksom på at det finnes ting i vår moderne julefeiring som lett åpner for et rent hedensk innhold når den kristne kunnskap svekkes. Også her må vi tenke over betydningen av det første bud. La oss nevne to-tre eksempler.

Julenissen. Denne tradisjonen har et sterkt islett fra norrøn religion og fedredyrkelse. Når voksne tar barna med seg, danser rundt juletreet og synger «På låven sitter nissen med sin julegrøt», da er det tale om rent hedenskap. Den dominerende plass som julenissen har fått i vårt moderne samfunn, er i seg selv en pekepinn på at den er blitt et symbol på linje med andre avguder.

Julebord. Å bruke spesiell mat til en høytid er ikke galt. Men Bibelen advarer mot fråtseri og fyll, og dømmer det som synd – av flere grunner. Når julebord blir en dominerende og uunnværlig del av julefeiringen, bør vi ha i tanke slike advarsler. Det er også en form for avgudsdyrkelse (Fil 3,19).

Lys på kirkegården. Dette er blitt en vanlig skikk, som vel har sin nærmeste bakgrunn i katolsk helgendifferensiering. Det i seg selv burde få evangeliske kristne til å stille spørsmål om det er en god skikk. Skal en angi noe innhold i forbindelse med denne skikken, blir det uvilkårlig til at en gjennom den gjør noe for de avdøde. I virkeligheten er det også tale om en praksis som i flere land er vanlig i forbindelse med bevisst fedredyrkelse. Skikken har også et konkret innhold som står i direkte motstrid til det kristne oppstandelseshåp.

Det avgjørende

Det er ikke de ytre skikker i seg selv som er avgjørende for en troende. Men vi bør ikke se bort fra at det finnes

Julegaven som forkastes

«*Hun svøpte ham og la ham i en krybbe, fordi det ikke var rom for dem i herberget»* (Luk 2,7b).

Andakt

Det var Gud i himmelen som satte i gang verdens største og mest vidtrekkende redningsaksjon. Han så den nød som mennesket var i på grunn av syndefallet (Rom 3,10-12).

Hele menneskeslekten på veg mot en evig fortapelse. Når Gud satte så mye inn på å redde menneskeslekta, var det nok fordi han så de grusomme konsekvenser det var å gå fortapt. Derfor sendte han det mest dyrebare han eide, sin egen kjære Sønn, for å kjøpe slekten tilbake.

Julegaven fra Gud til oss var og er Jesus Kristus. Fallet kunne bare rettes opp ved at Jesus kom og kjøpte oss tilbake ved det sonoffer han fullførte på Golgata.

Det står så betegnende om Jesus da han kom. Det var ikke rom for ham. Det var ikke på grunn av at det ikke var rom i Betlehem, at det ikke var plass for ham. Nei, det var nok på grunn av at alle rom var opptatt. Andre hadde tatt rommene i bruk.

Er det den virkelighet som Jesus møter hos oss når han kommer og vil ta bolig i våre hjerter? Er hjertene våre fylt opp med så mye annet at han som kommer for å frelse oss må bli stående utenfor?

handlinger og symboler – og ikke bare i forbindelse med jul – som mer fremmer en hedensk enn en kristen tankegang. Både for vår egen del og for vitnesbyrdets skyld bør vi unngå slikt.

Et sentralt trekk i hedensk feiring er at en selv ofrer noe, at mennesker gjør noe for sin gud eller for seg selv (sml. Hos 8,13). Men bibelsk høytid har som sitt sentrum det som Gud har gjort for oss. Det skal vi minnes, og ta til oss.

La oss være opptatt med ham som er julens hovedperson, på en slik måte at dette blir det viktigste for oss – med bønn om at det også må bli et vitnesbyrd om evangeliet for andre.

GUTTORM RAEN

Joh 1,11-12: Han kom til sitt eget, men hans egne tok ikke imot ham. Men alle dem som tok imot ham, dem gav han retten til å bli Guds barn, de som tror på hans navn.»

De fleste hadde plass for Guds julegave til oss, men bare de som tok imot, de fikk den fullkomne gaven: Frelse i Jesus Kristus.

Mange vil nok ha med en eller annen gud å gjøre, men ikke med Jesus, slik vi møter ham i Bibelen. På den måten er det stor likhet mellom det Jesus opplevde da han kom første gangen til jord, og det som er tilfelle i vår tid.

Nå kommer Jesus gjennom forkynnelsen av Guds Ord til deg i dag:

*Jesus kommer til ditt hjerte,
banker som så ofte før.
Skal han vente der med smerte
– enda lenger ved din dør?*

*Se, han kommer, ørens konge!
Enda en gang just til deg.
Vil du palmer eller torner
kaste for ham på hans vei?*

Skal tro om julegaven fra Gud vil finnes mellom all den overflod i våre mange hjem?

Må vi be om at mange tar imot julegaven fra Gud til oss denne julen. Noen av oss tror det for alvor begynner å haste.

STEINAR HARILA

«Ukjent forfatter»

I påskeutgaven (nr. 2/1993) siterte vi sangen «*Korset lyser hele veien*». En leser har skrevet til oss og fortalt at sangen ble skrevet i 1930 av den norske brigader i Frelsesarmeens Ernst Wessel Gregersen (1998–1957). Vi takker for opplysingene!

Å, kom, Imma- nuel!

AV JAN BYGSTAD

*Bibel-
forum*

Ordene i denne overskriften er hentet fra en adventsalme som er blitt kjær for mange. Her klinger lengselen og forventningen vi stemmes til frem mot jul. Det navn Messias kalles med i denne salmen, Immanuel, et av de viktigste Messias-navn i GT. Dette navnet møter vi også i Matteus' korte juleevangelium, som vi finner i Matt 1, 18-23. Her henvises det til profeten Jesaia: «Men alt dette skjedde forat det skulle oppfylles som er talt av Herren ved profeten, som sier: Se, en jomfru skal bli fruktsommelig og føde en sønn, og han skal kalles Immanuel, det er: Gud med oss.»

Navnet

Ifølge jødisk Messiasforventning skulle Messias bære mange ulike navn. Noen rabbinere sa 7 navn, andre så mye som 70. Dette var ikke en tilfeldig eller meningsløs opprampsing av navneetiketter. Hvert navn skulle utsi noe vesentlig om Messias-person og gjerning. I hebraisk språk er det nemlig slik at enhvert navn har betydning. Så og med dette navn: Det er en kort setning, som betyr: «Gud med oss». Og som Guds Sønn heter, så er Han. I sin person er han Gud som kommer for å gjeste og være hos syndere. Det er i kraft av at Jesus er den han er, at Paulus kan skrive som han gjør i Rom 8,31: «Er Gud for oss, hvem kan da være imot oss?»

Tegnet

Går vi nå til den teksten i GT der dette navn på

Messias første gang blir brukt, vil vi få ytterligere lys over hva som ligger gjemt i Immanuel-navnet.

I Jes 7,10-14 leser vi:

«Og Herren ble ved å tale til Akas og sa: Krev et tegn av Herren din Gud! Krev det i det dype eller i det høye der oppel!

Men Akas svarte: Jeg vil ikke kreve noe, og ikke friste Herren!..

Da sa Han: Hør da, dere av Davids hus! Er det for lite for dere å trette mennesker siden dere også treffer min Gud? Derfor skal Herren selv gi dere et tegn: Se, en jomfru blir fruktsommelig og føder en sønn, og hun gir ham navnet Immanuel.»

Her er det altså tale om at Herren vil gi et bestemt tegn til den gjenstridige kong Akas. Dette tegnet er den gutt som skal fødes av en jomfru, og som skal bære navnet Immanuel. Hva han skal være tegn på, ser vi av sammenhengen i teksten. Forut for disse versene hører vi om at Juda og Jerusalem er blitt angrepet av Nordriket og Syria i fellesskap. Disse ville tvinge Juda med i en allianse som hadde som formål å gjøre opprør mot den assyriske verdensmakten (se 2 Kong 16,5 flg.). Dette angrepet hensetter både kong Akas og Jerusalem i stor redsel, og de vender seg hit og dit for å komme ut av klemmen. Den løsning kongen faller ned på, er å sende bud til assyriske for å be dem om hjelp. Da er det at profeten Jesaia blir sendt til kongen. Han advarer ham på det sterkeste mot å sette sin lit til assyriske, han skal i stedet

sette sin lit til Herren. Den Gud som så mange ganger hadde fridd sitt folk av fiendens hånd, var den samme trofaste også på Akas tid. Derfor lyder det i v. 10: «Vil dere ikke tro, skal dere ikke holde stand!» Å søke hjelp hos verdensriket, var vantro, det var ensbetydende med å «holde kjød for sin arm». Sann tro har som sitt grunnleggende kjenne-tegn, at den holder seg til Guds løfte i 2 Mos 14,14: «Herren skal stride for dere, og dere skal være stille».

Dette kan vantroen ikke. I stedet gjør den som det står i Sal 20,8: «Hine priser vogner, hine hester». Den stoler bare på det den kan se og ta og føle på, – alt annet er usikkert. Nettop slik vantro er det kong Akas legger for dagen: Han hverken kan eller vil tro dette Guds løfte (i v.10). Men i sin store nåde forkaster Herren ham likevel ikke. Herren kommer så å si Akas i møte, og tilbyr å gi ham et hvilket som helst tegn til pant på at dette løftet står fast, og ikke bare er tomme ord.

Dermed forstår vi: *Immanueltegnet er tegn på at troen er det eneste som kan berge og redde!* «Vil dere ikke tro, skal dere ikke holde stand!»

Men å tro er nettop hva kong Akas ikke vil. Under hyklerisk påskudd av ikke å ville friste Herren, avslår han dette nådebud. I dette avslaget ligger det ting gjemt:

For det første ligger det en indirekte anklage mot profeten om at hans tilbud om tegn egentlig er imot Guds Ord (sml. f.eks. 5 Mos 6,16). Det ligger altså

en skjult hentydning om at Jesaia opptrer som falsk profet ved å gi Akas dette tilbud om tegn.

For det andre ser vi noe grunnleggende om vantroens vesen komme for dagen: Ingen er så blind som den som ikke *wil* se! Han vil slett ikke kaste seg inn i et så usikkert prosjekt, som å gjøre seg avhengig av Herren, Israels Gud. Da er det langt bedre å stole på hjelp fra de mektige assyriske. Man vet jo hva man har...

Da er det Herrens langmodighet med Akas er slutt. Så lyder dommens ord i stedet. Og det er som et dommens ord over det vantro og frafalne Israel. Herren taler ordet om Immanueltegnet. Dermed skjønner vi: Immanueltegnet er av en slik art, at vantroen er dømt til ikke å *kunne* se det. Troen ser tegnet, og skjønner hva det innebærer, men vantroens øyne lukkes. Er det ikke nettop dette vi ser på ny og på ny i evangeliene, og ikke minst i fødselsberetningene i NT? Jesus sier jo uttrykkelig:

«Jeg priser deg, Fader, himmelens og jordens Skaper, fordi du har skjult dette for de vise og forstandige, men åpenbaret det for de umyndige» (Matt 11,25).

Derfor kan gamle Simeon og Anna gjenjenne barnet når det bæres til templet den 40. dagen, mens ingen av prestene eller de skriftlærde legger merke til noe som helst. Derfor kan de vise menn komme og tilbe barnet, mens Herodes og fariseerne holder seg kaldklokt borte fra krybben.

Immanueltegnet er altså av en slik art, at det setter skille. Noen ser, og takker Gud. Andre ser intet. Nøyaktig slik er det også i våre dager: De kloke kan ikke skjønne at et barn født av en jomfru kan være noe annet enn en from legende. Og slik bærer tegnet i seg både dom og frelse.

«...født av jomfru Maria...»

At den lovede Messias skulle fødes av en jomfru, er virkelig et tegn. For her skjer det som er fysisk umulig, og som motsies av all menneskelig erfaring. Tegnet er et *under* i ordets egentligste forstand, dvs. noe som den Allmektige alene er i stand til å gjøre, og som intet menneske kan gjøre ham etter. Av denne grunn er det også at engelen Gabriel, for å styrke Maria i troen når han sendes til henne, sier: «For ingenting er umulig for Gud!» (Luk 1,37). Og av samme grunn er det at dette barn, Immanuel, når det senere omtales hos profeten Jesaia, blir gitt et annet navn: *Under*, se 9,6. I sannhet: Ikke bare hans fødsel er et stort under, men like meget all hans gjerning og alle hans Ord! For han var ovenfra, Joh 8,23.

Når Skriften på denne måten understreker at Messias fødes av en jomfru, er det fordi han ikke har noen menneskelig far. Hans Far er den Allmektige selv, og derfor skal han bære navnet Guds Sønn (Luk 1,34). Derfor har Maria også fra gammelt av i kirkens historie fått tilnavnet «guds-fødersken» (*θεοτόκος*), i

samsvar med Elisabeths hilsen da Maria besøkte henne: «Hvorledes times det meg at *min Herres mor* kommer til meg?» (Luk 1,43).

At Messias skulle fødes på en slik særskilt måte, hentydes der til også flere andre steder i GT. Ikke minst er det viktig å minne om det første frelsesløftet, det som lød etter fallet: «Kvinnens sæd skal knuse slangens hode» (1 Mos 3,15). Uttrykket «kvinnens sæd» er helt spesielt i GT. At det ikke pekes på noen mann i denne sammenheng, henleider oppmerksomheten på at der skal være noe særskilt ved hun som skal føde Djelvens overmann. Derfor omtales hun også nærmest som selvfølgelig kjent i profetien i Mika 5,2: «...hun som skal føde...». I verset foran, forkynner profeten at Frelserens «utgang er fra fordums tid, fra evighets dager». I Skriften er dette noe som bare kan sies om Den Evige selv, ingen og intet skapthar sitt opphav av evighet. Det har bare Skaperen selv. På denne måten er sannheten om jomfrufødselen med å understreke for oss *hvem* Messias er: Han er Gud av evighet!

Immanuel

Selve Immanuel-navnet bærer i seg tre grunn-sannheter, som alle er en rik kilde til trøst for Guds barn.

For det første sier navnet klart og tydelig at barnet er *Gud*. Navnet betyr jo «*Gud* med oss». Han er i bokstavelig mening nettopp dette! Derfor kan Jesaia, når han om-

taler ham i de vers som gjerne kalles for Det gamle Testamentes jule-evangelium», 9,6 flg., si:

«Et barn er oss født, en sønn er oss gitt, og herredømmet er på hans skulder, og han kalles Under, Rådgiver, veldig Gud, evig Fader, Fredsfyrste».

Alle disse navn er slik at de sterkt og uten forbehold stadfester at barnet er Gud. Gud og menneske forenet i samme person! Han er altså ikke blitt til i unnfangelsens øyeblikk. Han er av evighet. Når han unnfanges ved Den hellige Ånd i Marias liv, betyr det at han som er av evighet, *kler seg i kjød*, for å kunne bli som du og jeg.

Den samme sannhet forkynnes for oss gjennom det navn Messias blir gitt i Jer 23,5 flg.: «Dette er det navn han skal kalles med: *Herren*, vår rettferdighet».

Her sies det like ut at Messias bærer GT's hellige gudsnavn, det som ble åpenbaret for Moses ved den brennende tornebusk (2 Mos 3,14 flg.), og som direkte oversatt betyr «Jeg er den jeg er». Barnet i krybben er altså den Gud som åpenbarte seg for Moses ved tornebusken, førte Israel opp av Egypt, som talte til profetene, osv. Intet mindre! Det er det samme som forkynnes for hyrdene på marken utenfor Betlehem:

«Dere er idag en Frelser født, som er Kristus, *Herren*, i Davids stad».

Det er dette som gjør at Jesu gjerning kan frelse. For en gjerning henter sin betydning fra hvem det er som handler.

For det andre minner Immanuel-navnet oss om hvilket under det er at Herren vil bøye seg til oss. Skriften taler sterkt og klart om Guds hellighet og opphøyethet. Når Salomo skal innvie det tempel han har bygget, sier han bland annet slik i den takkebønn han da ber:

«Men bor da Gud virkelig på jorden? Se, himmelen og himlenes himler rommer deg ikke; hvor meget mindre da dette hus som jeg har bygget!» (1 Kong 8,27).

Kunne ikke det hellige tempel romme ham, hva da med et lite menneske? Dette har til alle tider vært et anstøt for tanken. Allerede Justin Martyr sier: «Ikke noe menneske, om han enn hadde liten forstand, ville våge å si at altets Skaper og Far hadde forlatt regionene over himlene for å la seg se på en liten flekk på jorden».

Likevel er det nettopp dette Bibelen forkynner om Ham: Herren har steget ned i det lave! Dette foregripes i Jes 57,15:

«Så sier den Høye, den Opphøyede, han som troner evindelig, og hvis navn er hellig: I det høye og hellige bor jeg, og hos den som er sønderknust og nedbøyet i ånden, for å gjenopplive de nedbøydes ånd og gjøre de sønderknustes hjerte levende».

Her forenes høyden og dybden. Når kong Akas får tilbud om et «tegn i det høye eller det lave», så er de just et slikt tegn Immanuel er: Et tegn som forener det høye og det lave! Den evig Opphøyede stiger ned i det dype. Ja, Skriften kan sågar bruke

uttrykket at Han *bøyer* seg! Han, som hvert kne en gang skal bøye seg for, men som syndere her i tiden har altfor stive knær og nakker til å ville bøye seg for, Han bøyer seg! Under over alle under! Slik forenes det som ser ut som motsetninger hos Ham: «I ham bor hele guddommens fylde legemlig» (Kol 2,9). Og mens Adam søkte å opphøye seg selv, «bli som Gud», gjør Guds Sønn det mot satte:

«Han fornedret seg selv»

(Fil 2,5 flg.) Dette anskueliggjøres sterkt og klart for oss i stallen julenatt. Vi vet alle hvordan en stall er. Det er slett ikke det reneste sted på jord. Her er både støv og skitt, og det lukter vel ikke så godt heller. Men når Guds Sønn skal tre inn i verden, sier han ikke: «Her er det for skittent, her vil jeg ikke være! Dere må rydde og vaske og pynte skikkelig hvis dere vil ha meg på besøk!» Tvert om lar Han seg nettop føde inn i slik armod og fornedrelse. For å gi klart til kjenne, slik Heb 2,11 sier det, at «Han skammet seg ikke over å kalle dem brødre!» Derfor kan Brorson synge som han gjør:

*Å, under uten like,
Hvor kan jeg vel forstå,
At Gud av himmelrike
I stallen ligge må,
At himlens fryd og ære,
Det levende Guds Ord,
Skal så foraktet være
På denne arme jord!*

(NoS 45,3)

For det tredje minner Immanuel-navnet oss om *hvem* det er Guds Sønn steg ned for å ta seg av:

Syndere. Og dette er kanskje det største av alle undere, at Den Hellige og Nidkjære skal bære navnet *Gud med oss* i stedet for *Gud mot oss!* Det ville jo være hva man naturlig ville kunne forvente, slik vi har stelt oss! I alle ting har vi stått Gud imot like fra vår første dag. Ikke har noen av oss holdt vår sti ren eller vært rene. Og slett ikke har vi «gjort vårt beste», som noen gjerne ynder å si. Har vi gjort vårt beste, da var det kun hvis det var til egen vinning eller fordel, – da sparer vi oss ikke! Når så Guds Sønn stiger inn i verden, møtes han av motstand og forakt, like til å bli pint ihjel på et kors. Men det er de som dreper sin Gud, Han dør for! Så kan han be for sine bødler mens han henger på treet, og i den bønnen er du og jeg innbefattet. Så kan han si at hele hensikten med hans komme var «ikke for å ta seg av rettferdige, men for å søker og frelse det som var fortapt».

Derfor får han også navnet *Jesus* alt før sin fødsel, som altså betyr *Herren frelser*, et navn Han sannelig lever opp til og bærer med rette i all sin gjerning! Han er synderes Frelser, Gud skje lov!

I navnet «Gud med oss» ligger også oppfyllelsen av det som er hensikten med all Guds gjerning til frelse: Herren søker samfunn med mennesker. Han har skapt oss til å være barn som lever i fortrolig samfunn med Ham som Far. Dette er det Han søker å gjenopprette. På ny og på ny lyder dette løfte gjennom

hele den Hellige Skrift: «Jeg vil ta dere til mitt folk, og jeg vil være deres Gud!» (2 Mos 6,7), og «Jeg vil bo midt i blant Israels barn, og jeg vil være deres Gud» (29,45), og «Jeg vil være deres Gud, og de skal være mitt folk; og de skal ikke mere lære hver sin neste og si: Kjenn Herren! For de skal alle kjenne meg, både små og store» (Jer 31,33 flg.). Jesus er den som, nettop oppfyller disse Guds løfter: Han er virkelig *Gud med oss* i ordets bokstavelige forstand! Så skal vi få stemme i englesangen når vi påny samles til høytid for å takke og love vår Gud for Hans usigelige gave, at Han er en Gud som elsker syndere, og vil være sammen med slike som oss:

«Ære være Gud i det høyeste, og fred på jorden, i mennesker Guds velbehag!»

Amen. ■

Forholdet GT/NT

Dersom vi ikke vil høre det Guds Ord sier i GT og lar vår grunnholdning formes av den ledning Guds egen åpenbaring i NT gir til forståelsen, lukker Gud selv våre øyne og vår forstand, så vi ikke lenger ser det som står skrevet.

AKSEL VALEN

SENDSTAD

i boka «Israel, landløfte og profetiene»

Gjemt i kommode-skuffen

Det ble stadig gjort noen enkle notater, som igjen ble formet i vers og lagt i en konvolutt i kommode-skuffen.

«Lyset i mørket»

Hun hadde ikke tenkt disse versa var noe å vise til andre, beskjeden som hun er. Men, heldigvis, denne konvolutten kom opp av denne skuffen, etter å ha ligget der lenge...

Inga Neraas heter hun det her fortelles om. I alle år (85) har hun tjent trofast i heimbygda og i barndomsheimen. Nå er hun 86 år og bor på Tresfjord trygdeheim.

Inga har vært svaksynt lenge, og for seks år siden ble hun helt blind. Men inntil i fjor har hun bodd i barndomsheimen i Rypdal i Tresfjord (Romsdal).

Hvordan kom så denne konvolutten opp av kommode-skuffen? Kort fortalt er historien denne:

Ottar Remen er godt kjent i Romsdalsbygdene. I mange år har han reist trofast med Guds Ord som emissær og sekretær – i tillegg til at han i mange heimer har lagt igjen mye god kristen litteratur.

I Tresfjord har han vært flere ganger, og kjenner også Inga godt. Han tok gjerne innom til Inga og fikk mang en god åndelig samtale. Han visste nok at hun syslet med litt skriving, og husket også et spesielt dikt han hadde sett på trykk.

En gang han var i denne heimen i Tresfjord, ba han om å få skrive av dette diktet. Dette ønsket fikk han ikke oppfylt, men i stedet ble han bedt om å hente en grå konvolutt i en bestemt kommode.

– Jeg har kommet til at jeg vil betro deg hele konvolutten, sa hun stillferdig...

Ottar ante intet om hennes store «produksjon», men det viste seg altså at i denne konvolutten var ei lita «skattkiste». I samarbeid med nære medarbeidere fant han ut at her var stoff som måtte deles videre...

For ett år siden kom boka «*Lyset i mørket*», som inneholder 55 dikt av Inga.

Inga Neraas.

Det er en glede å kunne anbefale denne boka. En må bare undres over Herrens gaver til enkle hverdagsmennesker, og hvordan disse dikta på forunderlig vis – sterkt og klart – vitner om dyrebar livserfaring, lys i Guds Ord og personlig erfaring fra livssamfunnet med Herren Jesus.

Siden vi nærmer oss *julehøytiden*, vil jeg gjengi et dikt som nok er inspirert av Simeon, han som fikk åpenbart av Den Hellige Ånd at han ikke skulle se døden før han hadde sett Herrens salvede. Med barnet i armene lover han Gud:

*Herre, no let du din tenar få fare
herifrå heim til det himmelske land,
heim til den syngjande, kvitkledde skare,
ført av di sterke, di trufaste hand.*

*Etter ditt ord kan eg no gå til kvile
for mine augo di frelse har sett.
Lenger eg treng ikkje vente og tvile,
sjølv har du gjeve meg barnet sin rett.*

*Herre, med fred i mitt hjarta eg ventar,
ta du mi veike og skjelvande hand.
Herre, eg veit at du barnet ditt hentar
heim til den lysande, himmelske strand.*

Vi hører i dette diktet både om «mi veike og skjelvande hand» og om «di sterke, di trufaste hand».

Klar veiledning

Lærerne ved Luthersk Missionsforenings Højskole i Hillerød (Danmark) har skrevet en bok: «Det er troverdig tale.»

Bok-omtale

De tema som tas opp i boka er: Guds Ord står fast – Forsoningen – Lov og evangelium – Omvendelse – Helliggjørelse – Guds underfulle ledelse – En ny sangglede – Hjemmets og familiens betydning – Misjon – Kristendommens utfordring.

Vi lever i en urolig og vanskelig tid, hvor oppløsende krefter får stadig større innflytelse, både i samfunnsliv og kristenliv. Da gjør det godt å få lese en bok som har Guds troverdige og ufeilbarlige Ord som basis uten antydninger til bibelkritiske tanker. Her finner vi en klar og usviklig veiling i kristendommens grunnsannheter på evangelisk-luthersk grunn.

Boka anbefales på det varmeste. Den burde også vært oversatt til norsk.

OLAV HERMOD KYDLAND

Flere forfattere:
«DET ER TROVERDIG TALE»
Luthersk Missions-
forenings Bibelskoles Elevforening
i kommisjon hos Dansk Luthersk forlag
Hillerød 1992
139 sider

Noko ingen kan ta frå deg!

Den rettferd Kristus har vunne for oss med sitt blod, er ei evig rettferd. All anna trøyst kan versta teken frå deg, men den evige rettferd, som du har fått frå Gud som gav, den kan ingen ta frå deg.

Det at Jesus Kristus er rettferdig, er fullstendig nok for Gud, sjølv om vi framleis i dette livet er syndarar. Alle som held seg til Kristus og heng ved han, dei held Gud for rettferdige.

LUDVIG HOPE

I et annet dikt hører vi mer om hender – om Jesu hender – med disse dyrebare sår-merkene:

*I begge Jesu hender,
der er jeg tegnet inn.
Det gråt til glede vender,
hans kjærlighet er min.
Han elsket meg til døden,
meg arme synders trell,
og frelste meg fra nøden,
og gjorde allting vel.*

*I Jesu rene hender,
ja, der mitt bilde står.
Med sorg jeg nå erkjenner,
det bilde er et sår.
Et sår i Jesu hender,
et naglegap han fikk
da han for mine synder,
til kors og pine gikk.*

*Et sår i Jesu hender,
er all min ros for Gud.
Allikevel han sender,
meg arme, nådens bud.*

*Å, Jesus, kjære, milde,
kan jeg din nåde få?
Takk, Frelser, at du ville,
for meg i døden gå.*

*I Jesu trygge hender,
til evig tid jeg er.
Det gråt til glede vender,
min Jesus har meg kjær.
Så kjær at han et merke,
for meg frivillig fikk
i sine hender sterke,
da han i døden gikk.*

Boka kan bestilles hos *Romsdal Indremisjon*, Gartnerivn. 3, 6400 Molde – tlf. 71 25 27 31. Den koster kr. 50,-.

La meg til slutt også nevne at et notehefte er underveis. *Arne Stensø* har satt tone til 25 av dikta. Det er gode melodier, så her har en enda mer godt i vente...

Både boka av Inga og dette melodihæftet fortjener mange leser/utøvere. Jeg gir med glede mine beste anbefalinger.

GUNNAR HOLTH

Guds heilage lov

AV OLAV TOFT

Det tredje bodet

Det tredje bodet lyder slik: «Kom i hug at du held kviledagen heilag! Seks dagar må du arbeida og gjera alt det du skal. Men sjuande dagen er sabbat for Herren din Gud. Då skal du ikke gjera noko arbeid, korkje du eller son din eller dotter di eller drengen din eller tenestejenta di eller feet ditt eller den framande som held seg innan portane dine. For i seks dagar skapte Herren himmelen og jorda og havet og alt som i dei er; men den sjuande dagen kvilde han. Difor velsigna Herren sabbatsdagen og lyste han heilag» (2 Mos 20,8-11).

Gud har i sin kjærleik laga det så at menneska ikkje skal arbeida i det endelause utan å få kvila. Han har laga det så at både folk og trekkdyr fekk sett av ein dag i veka til kvile. Det tredje bodet garanterar for det. Her står det svart på kvitt slik: «Seks dagar må du arbeida og gjera all di gjerning. Men den sjuande dagen er sabbat for Herren din Gud. Då skal du ikke gjera noko arbeid.» Kviledagen er såleis ei gáve frå Gud.

Kviledagen er heilag

At kviledagen er heilag vil seia at han er skild ut frå dei andre vekedagane og vigsla til Guds bruk. Og med det står han i ei særstode, med påbod om at me skal halda han heilag. Med det meinest at me skal ha vørndad for dagen ved å retta oss etter det Gud har sagt om han, med særleg vekt på å høyra og lesa Guds Ord, så ein kan stå godt rusta til å møta utfordringane i den nye arbeidsveka. «For me har

ikkje strid mot blod og kjøt, men mot herrevelde, mot makter, mot heimsens herrar som råder i myrket i denne tid, mot vondskapens åndehær i himmelromet. Ta difor Guds fulle herbunad på, så de kan stå imot på den vonde dag og verta ståande når de har vunne over alt» (Ef 6,12-13). Den positive sida ved kviledagen vert då at ein får tilført krefter både til lekam og ånd. Og i 2 Mos 11 står det at Gud gjev ei ekstra velsigning til dei som held kviledagen heilag. Gud gav oss sabbaten for også å gje eit bilet på den evige sabbatkvila i himmelen, heime hjá Gud. «Så står det altså ei sabbatshelg att for Guds folk» (Heb 4,9).

Sabbat/sundag

I samsvar med Guds skaparordning vart den jødiske sabbaten halden på den sjuande dagen i veka (laurdag). Og som god jøde heldt Jesus sabbaten, til liks med jødane i hans samtid. «Han gjekk inn i synagoga på sabbaten, som han var van med» (Luk 4,16).

I den fyrste kristne kyrkjelyden, der dei fleste var jødar, var det naturleg at desse heldt sabbaten og tok del i den jødiske gudsstenesta. Både apostlane og dei kristne av jødisk ætt fylgte føreskriftene i moselova både for gudsstenesta og det borgarlege livet (Apg 3,1).

Men innan dei heidningekristne kyrkjelydane, som etter kvart vart skipa, ser det ut til at dei la gudsstenestelege samlingar til den fyrste dagen i veka. Så langt me veit, vart ikkje dei heidningekristne tvinga til å halda sabba-

*Dei ti
boda (IV)*

ten. Det ville også vera svært vanskeleg for dei å halda denne dagen heilag, då mange av dei kristne arbeidde som slavar under heidenske slaveherrar.

Det er fleire vitnemål om at sundagen vart halden som kviledag på 100-talet e.Kr. Justin Martyr seier: «Sundagen er den dagen då me til vanleg held samlingane våre, fordi Jesus, vår Frelsar, er oppstaden på den dagen» (sml. Didache 14,1). Og i Barnabasbrevet 15,3 heiter det: «Me høgtidar den åttande dagen til glede, for di Kristus er oppstaden på den.»

Sundagen som offisiell kviledag vart ikkje innførd før år 31 e. Kr. Då gav keisar Konstantin den store dei fyrste kjende lovene for sundagsfeiring. I denne heiter det m.a. at alle domarane, folka i byane og handtverkarane skulle kvila på den dagen. Sundagen kom etter kvart mykje til å likna den jødiske sabbaten. Den katolske kyrkja gav strenge påbod om at på sundagen skulle det vera kvile frå arbeidet. Luther førde tradisjonen vidare med å halda på sundagen som kviledag: Ingen måtte finna på å endra på dette. I «Store Katekisme» seier han: «Då nå på same tid sundagen er skild ut til dette, skal ein lata han verta ståande slik, så det kan skje i semje og orden, og ingen skapa uorden ved uturvande fornying.»

Om rett bruk av kviledagen

Gud har gjeve oss påbod om å halda kviledagen heilag. Og det er Guds vilje at ingen ting må få øyde-

leggja for denne dagen. Eigentleg er det relevant å stilla spørsmål om kva som er rett bruk av kviledagen i våre dagar. Og kva ville folk svara på kva som er rett, om dei fekk dette spørsmålet? Dersom svarer skal verta rett, må me gå til Bibelen. I Jes 58,13-14 les me: «Held du foten din att frå sabbaten, så du ikkje driv ditt yrke på min heilage dag, kallar du sabbaten ei lyst. Herrens heilagdag høgvyrd, ærar du han, så du ikkje går dine eigne vegar, ikkje gjer di gjerning eller fer med tomt snakk – då skal du frygda deg i Herren.»

Det vert serleg lagt oss på hjarta at det skal vera ein kviledag for Herren i heimane våre (3 Mos 23,3). Luther seier at rett bruk av kviledagen ikkje er at ein set seg attom omnen og gjer noko grovt arbeid, eller set ein krans på hovudet og tek på seg sine beste klær, men ved å sysla med Guds Ord og øva seg i det (Store Katekisme).

Jesus har synt oss rett bruk av kviledagen. Han gjekk inn i synagoga på sabbaten. Der las han frå Den heilage Skrifta og la ut Guds Ord for folket. Og kunne han lækja og gjera vel mot eit menneske som var i naud, så gjorde han det. «Det må vera rett å gjera vel på sabbaten» (Matt 12,12), sa han då farisearane klandra han for at svoltne læresveinar plukka aks og åt på sabbaten. Jesus viste då til kva David gjorde på sabbaten då han og mennene hans var svoltne, korleis dei gjekk inn i Guds hus og åt skodebrøda, som ingen andre enn prestane hadde lov til å eta (Matt 12,1-8). Men det var ein naud-

situasjon David og mennene hans var i.

Jesus, som herre over kviledagen, har vist med sitt eige føredøme at dei truande har rett til å gjera vel på kviledagen. Difor må me ikkje lata vera å gjera godt og hjelpe folk som er i naud, same på kva dag det måtte vera. Me må ordna oss slik at me, så sant det er råd, held oss borte frå sundagsarbeid. Ikkje lenger sidan enn i min barndom vart denne dagen så høgt respektert at sjølv i den travlaste onnetida og regnet truga, tok ein ikkje til med høyberging før klokka var 24 sundag kveld. Heller ikkje måtte nota gå i sjøen før midnatt på ein sundag. Dette var ein naturleg fylgje av at folk den gongen hadde tillit til Guds Ord og tru på ein levande Gud.

Annleis i dag

Det som er tilfelle no er at tilliten til Bibelen og otten for Gud ikkje lenger er den same som før. Og grunnane til det er mange. Folk er i dag opptekne med dei mange ting, og har det godt materielt. God økonomi, godt helsestell og mange andre sosiale goder. Og så har det gått med oss som det gjekk med israelsfolket då dei etter vandringa i øydemarka kom inn i lovnadslandet, eit land som fløynde av mjølk og honning. Dei vart hovmodige og gløymde deira Gud, som hadde ført dei ut ur Egypt, or trailehuset.

Når ein ikkje har age for den heilage Gud, då kan ein gjera kviledagen til det ein sjølv lystar utan å tenkja på kva meining Gud har med denne dagen. Gåva vil me ha, men

Vannskillet i norsk kristenliv

« Hvor går vannskillet mellom bibel-tro og bibelkritisk teologi? Svaret på dette spørsmålet er det ikke enighet om. Derfor bør man være forsiktig med å skape brede allianser som sprer uklarhet om hvor vannskillet befinner seg.

Avisklipp

Bibelen er eneste rettesnor for tro, lære og liv. Det dreier seg om Guds inspirerte Ord, åpenbart gjennom apostler og profeter og gyldig for alle mennesker til alle tider. Bibelen er avsluttet, klar og tilstrekkelig. Den som taler på kirkens vegne, må tale som Guds Ord taler.

I dag stilles det spørsmålstege ved Bibelens lære om den evige fortapelse. Prester og biskoper er åpne for samboerskap og homofile parforhold, eller hevder at det dreier seg om etiske detaljspørsmål. Disse løper ørend for den bibelkritiske teologien.

Men vannskillet befinner seg også mellom dem som fastholder Bibelens lære om tjenestedeling og dem som forkaster dette. Misjonssambandets generalforsamling stadfestet at Bibelen taler klart om en tjenestedeling mellom mann og kvinne. Bibeltro prester og lekfolk har ut fra Guds Ord sagt nei til ordningen med kvinnelige prester.

Vannskillet går også mellom dem som setter forsoningen og rettferdigjørelsen i sentrum for troen, og de som plasserer tyngepunktet et annet sted. Den karismatiske bevegelsen har forskjøvet oppmerksomheten bort fra det Kristus har gjort for oss, til det han skal gjøre i oss. Syndefallets konsekvenser blir oversett. Man forkaster Bibelens lære om at en troende samtidig er

gjevaren bryr me oss ikkje om. Me vil ha dagen, men ikkje han som gav oss dagen, endå det var ei god gave. Dette gjeld ikkje berre dei ikkje-truande, men diverre også mange av oss som er kristne.

Me misbrukar sun-dagen. Men vil ikkje ha

synder og rettferdig i Kristus. Ånden blir omtalt som en kraft som den troende kan anvende for å oppnå helbredelse og fremgang. Her dreier det seg om åndsstrømninger på den gale siden av vannskillet.

I 1965 skrev Andreas Aarflot: «Vi bør rense begrepet "offisiell kirke", slik at vi kan si med frimodighet: Jeg tror på en hellig, alminnelig, offentlig, offisiell kirke, så lenge denne har Ordet, sakramentene og tjenesten.»

Her blir den offisielle statskirken identifisert med den hellige alminnelige kirke som vi bekjenner i trosbekjennelsen på en måte som er helt i strid med trosbekjennelsens karakter. Vi kan gjøre oss mange ulike tanker om kirkeordninger. Her må vi respektere ulike syn. Men den sanne kirke må aldri identifiseres med en ytre organisasjon, aller minst en statskirke som omfatter mer enn 90 prosent av befolkningen.

Dette er bare eksempler på dype teologiske skillelinjer som finnes innen norsk kristenliv i dag.

I enkeltsaker må det være mulig og tjenlig at kristne markerer en felles holdning utad, ikke minst overfor politiske myndigheter. Det kan skje selv om uenigheten på andre områder er stor. Men det er grunn til å advare imot forsøk på å etablere en felles enighet om hvor vannskillet går i norsk kristenliv i dag, fordi det blir umulig å gjøre dette uten å fortie grunnleggende teologisk uenighet. Trekker man opp en rekke grenselinjer på flere områder, oppnår man samtidig å bagatellisere de spørsmålene som ikke blir omtalt. »

JON KVALBEIN
avisa «Dagen» 16.10.1993

han vekk, men me vil brukha han for eigne føremål, til idrett og turar osb. Det er difor naudsint me ei ny verdsetjing og vordnad for sundagen. Og som bibeltru kristne bør me stå vakt om denne dagen, så han ikkje heilt vert teken frå oss. Lat oss ikkje

vera med på å profanera sundagen, men leggja vinn på å brukha han i samsvar med Guds bod og ordningar. Då vil Herren senda nåde og velsigning over landet vårt og heimane våre.

(Framhald neste nr.)

Sjelle-sørgeriske sannheter fra Romerbrevet

(VII)

AV NORVALD YRI

I dette nummer skal vi stanse for kap. 11 i Romerbrevet

Ba'alsdyrkelsen tiltar (v. 1-10)

Du kan være i en situasjon da du opplever det samme som Elias. «Jeg er alene tilbake», sier han (v. 3). «Vi var mange i foreningen, nå er vi så få. Tidligere sto vi sammen på bedehuset, nå spriker det i alle retninger. Før var vi enige om at Bibelen er Guds Ord, nå er det så mange meninger.»

Du hører det sagt, det går da ikke an å ha et slikt syn i dag. Hva er det som skjer? Sannheten fra Guds Ord er ikke selvsagt. Guds altere blir revet ned, avgudene settes opp i stedet.

Gud forherde t en del av Israel (v. 7 flg.). Gud gav dem en sløvhetsånd, øyne som ikke ser, ører som ikke hører (v. 8). Ja, øynene ble formørket (v. 9).

Vi står overfor de samme farer som Israelsfolket. Også vi kan sløves ned. Alt skjer så fort. Frafallskreftene arbeider. Sjelefonden har det travelt. De falske profeter kommer til synne som paddehatter.

Ba'aldyrkelsen tiltar i vårt folk. Det ser ut til at flere etter hvert bøyer kne for bibelkritikk og liberalteologi. Det er ikke så farlig. Guds Ord betyr ikke så mye lenger. De mange vil gjøre slik det passer dem. Og noen sier til Herren: «Jeg ble alene tilbake.»

«En rest for Gud» (1-10)

Men er du da alene tilbake? Legg merke til hvordan Gud svarer Elias: «Jeg har latt det bli tilbake en rest for meg, sju tusen,

som ikke har bøyd kne for Ba'al» (v. 4).

En rest ble tilbake i Israel. Gud har sitt folk også i dag, i din bygd, i din by. Hva er så grunnlaget for at det er en rest? «Guds nådes utvelgelse» (v. 5). Gud har ikke forkastet sitt folk (v. 2). Gud vil frelse både sitt folk Israel og oss som er av hedningeætt.

Du er anfektet og fortvilet over dine egne synder, du ser så mye mørke omkring deg, frafall, lettsindighet og overfladisk kristendom. Glem likevel ikke: Gud kjenner sine.

Han vet om deg, han kjenner sine barn. Han ser hvem som ikke har bøyd seg for Ba'al. Han vil være deg nær ved sitt Ord. Han er trofast.

Frelsen fra Israel til oss

(11-16)

Det er ikke frelse i noen annen enn ham som de hellige skrifter vitner om, Jesus Kristus. Han kom til sine egne, og hans egne tok ikke imot ham. Evangeliet skulle først forkynnes for jødene. «For jøde først.»

Frelsen kom fra jødene til oss hedningefolk. Jesus ble født inn i dette utvalgte folk. Guds vilje er at budskapet om ham skal nå ut til alle.

Paulus var selv jøde. Han ville så gjerne vekke sitt folk til nidkjærhet, at de skulle få bruk for nåden i Kristus.

Du kan stå i en liknende situasjon som Paulus. Noen av dine lever uten samfunn med Jesus. Ja, noen forkaster ham. Du vil så gjerne at de skal få øye på frelsen som de troende har fått del i og søke Herren.

Vi kan også tenke på Norge som en misjonsnasjon. Likevel opplever vi at en stor del av folket forkaster Guds Ord på det ene området etter det andre. På samme tid får Guds Ord rom i mange misjonsland. Kan synet av Guds rike i andre land – misjonsland – være med å vekke det norske folk opp? Kan det skje at det norske folk vil misunne andre folk som i dag tar imot evangeliet?

«Vill oljekvist podet inn»

(17-22)

Når jeg kaller meg et Guds barn, er det ikke fordi jeg har noe å rose meg selv av. Det var Gud som utvalgte seg Israel, og det var han som lot utvelgelsen nå meg ved Kristus, jeg som tilhører hedningefolkene som ble podet inn. Det skjedde ved troen på Jesus. For et under! Tenk at jeg som i meg selv er fortapt og syndig, skulle bli podet inn i Guds Israel ved troen på Jesus Kristus.

Du står overfor Guds store godhet, hans nåde, barmhjertighet og miskunn. «Over deg er Guds godhet, så sant du holder fast ved hans godhet» (v. 22).

Herren er god, er han ikke? La ikke bitterhet, hat og ondskap få plass i ditt hjerte. Se på Guds godhet i Kristus. Se på hans kjærlighet som ofret Jesus for oss. Midt gjennom de mange stormer: Du står overfor hans frelsende, evige godhet.

Israel skal bli frelst

(23-36)

Gud har bestemt en særlig nådetid for oss

Nytt evangeliseringshefte!

Hvordan nå ikke-kristne med evangeliet? Dette er et spørsmål mange stiller seg i vår avkristnede tid.

Stiftelsen «På Bibelens Grunn» arbeider med å utgi et evangeliseringshefte. Det er beregnet å være til hjelp for å nå ikke-troende med det gode budskap.

Noen av temaene som vil bli behandlet er følgende:

- *Hva er frelse og frelsesvisshet?*
- *Hjem er Jesus?*
- *Hjem er jeg?*
- *Jesus fant meg!*

hedningefolk. En dag vil denne tid være over. Da skal en særlig tid komme for Guds eget folk, Israel. Gud er mektig til å pode Israelsfolk inn i treet igjen. De er jo naturlige grener som skal podes inn i sitt eget tre. Av naturen tilhører de dette treet.

Forherdelsen over Israel er bare for en tid. Når hedningenes fylde er kommet inn, skal Israel opp leve den store frelsestid.

Mange har skrevet i detalj om hvordan denne tid vil bli. En ting er sikkert: Alt er i Guds trygge hånd. Det vil skje slik han vil.

I denne sammenheng viser Luther til Josef i Det gamle Testamente som bilde på Kristus. Josef ble solgt av sine brødre til Egypt (1 Mos 37). Der ble han opphøyet og gitt stor ære. Senere ble han anerkjent og akseptert av sin Far og sine brødre.

Jødene sendte Kristus til hedningene, sier Luther. Der fikk Kristus en høy posisjon. Jødene skal komme til å hunre

- *Hva vil Gud med mitt liv?*

- *Kan jeg stole på Bibelen?*

- *Anfektelse og syndenød.*

For å makte å utgi dette heftet, trenger vi både forbønn og midler. Dersom du vil støtte oss i dette prosjektet, er vi takknemlige.

Gaver kan sendes til Bibelsk Tro, Kleppvn. 894, 4063 Voll.
Postgiro 0825 0578300.
Bankgiro 3290.07.77786.
Merk talongen «Evangeliseringshefte».

etter Guds Ord slik at de vil komme tilbake til den Kristus de sendte til hedningene.

Herren skal selv gripe inn på sin måte i dette. Han skal ta bort syndene fra Israel. Israel er elsket for fedrenes skyld. Gud angerer ikke på sine gaver og sitt kall til sitt folk (v. 29).

Gud har innesluttet dem alle under *ulydigheten*, for at han kunne vise *miskunn* mot dem alle (v. 32).

I Gal 3,22 leser vi at «Skriften har stengt alt inn under synd, for at det som var lovt ved tro på Jesus Kristus skulle bli gitt til dem som tror.»

Slik handler Gud med Israel. Slik handler Gud med deg og meg. Alt hos oss er smittet av synd. Men da blir frelsen i Kristus desto større for oss. Vi var alle ulydige, men Herren Jesus Kristus var lydig mot Gud og oppfylte alle lovens bud fullkommen i vårt sted.

(Forts. neste nr.)

Profeten Hoseas (VI)

AV GUTTORM RAEN

Andre hoveddel

Bibel-
studie-
serie

2. tema: Når kjærligheten mangler

6,4-11,11

Slik som vi har forstått oppbygningen av Hoseas' bok (sml. til 4,1), knyttes innholdet i de profetiske talene til tre hovedtemaer. Det andre av disse har å gjøre med hva sann kjærlighet er.

Vi kan gjerne kalle dette for det sentrale av de tre emnene. Det er jo også en spesiell forbindelse mellom dette og de eksempelhandlinger som ble omtalt i bokens første del. I så måte er det noe rett i det når Hoseas av og til omtales som kjærlighetens profet. Men for å forstå dette rett, må vi ikke glemme at budskapet om kjærlighet er satt inn i en ramme av rett gudskunnskap og av sannhet.

Som vi har nevnt tidligere (sml. 4,1), har de norske oversettelsene NO78/85 og NB88 gjengett det hebraiske ordet for «kjærlighet» helt forskjellig. Selv om oversettelsen «troskap» må sies å innebære en insnevring av innholdet i ordet, bør vi også understreke at kjærlighet ikke er en ren følelsessak. Sann kjærlighet viser seg i holdninger og handlinger.

Kjærligheten og Ordet – 6,4-7

Avsnittet begynner med spørsmål rettet både til Israel («Efraim» – sml. 4,17) og til Juda (v. 4). Det er Herren selv som stiller spørsmål, for å få menneskene i tale og få dem til å tenke over hva som er rett.

Den illustrasjonen som brukes om folkets kjær-

lighet, står i sterkt kontrast til det som sies om Herren selv i slutten av forrige avsnitt (v. 3). Begge bilder er hentet fra naturen. Herren kommer med det som bringer stabil varme, lys og næring. Folkets «kjærlighet» er kortvarig, uholdbar og lite å feste seg ved – som morgentåke eller morgendogg som raskt forsvinner.

Svaret på Herrens spørsmål ligger i henvisning til Guds Ord (v. 5). Ordet kan ikke settes til side, og dommen mildnes ikke selv om folket ikke bryr seg om det. Tvertimot, for den som ikke vil vende om, fører Guds Ord til åndelig død.

Guds vilje er klar (v. 6): Han vil ha menneskers kjærlighet (sml. «det store bud», 5 Mos 6,5). Han vil at vi skal følge hans Ord. Det er ikke nok med ytre religiøse handlinger eller offer som bringes av mennesker som ikke elsker Gud.

Folk bringer nok offer, og hører tilsynelatende med til Guds folk. Men i virkeligheten har de brutt den pakten som Herren opprettet med dem, og vært utro mot ham (v. 7).

Det er to kjensgjerninger som framheves i dette verset: (1) Folkets egen synd. De har brutt den pakten Gud har gitt dem. Det tenkes nok her først og fremst på den pakten som ble gitt ved Moses (sml. 2 Mos 19,4 flg.) og de velsignelser og forbannelser som var knyttet til den (sml. 5 Mos 27-28). (2) De har med dette handlet på samme vis som det første mennesket, Adam, da han syndet. Det samme

uttrykket er brukt i Job 31,33, der vi finner en annen mulig oversettelse av det – «som folk pleier å gjøre». Men henvisningen til syndefallet er nok den rette. (NO78/85 har en helt annen gjengivelse – «pakten i Adam», dvs. i byen Adam, sml. Josv. 3,16. Dette er en moderne gjengivelse som legger vekt på at ordet «der» seinere i verset må være en stedsangivelse. Men det forutsetter at en bokstav er feilskrevet i den hebraiske teksten, og er en antagelse som ikke finner støtte hverken i håndskrifter eller gamle oversettelser.)

Den personlige adresse – 6,8-11

Mens de foregående versene talte generelt om den grunnleggende synd, kommer det nå en rekke konkrete eksempler. Både steder, personer og handlinger konkretiseres.

Navnet Gilead (v. 8; Jer 8,22) ble vanligvis brukt om et stort distrikt øst for Jordan. Men det fantes også en by ved dette navnet (Dom 10,17). Når da Sikem, som var et sentralt religiøst senter i Israel, nevnes i neste vers, får vi en omtale som spenner over hele landet, fra utkantstrøk til begivenhetenes sentrum.

Av personer er det spesielt prestene som nevnes. Det betyr selv sagt ikke at bare de syndet. Men de dømmes spesielt hardt fordi det var de som skulle lære folket Guds lov. I stedet er de blitt en flokk som utnytter og undertrykker folket til egen vinning (v. 9).

Av konkrete synder nevnes vold, ran, drap og utukt (v. 8-10).

Ikke bare til Israel, men også til Juda rettes ran-sakende ord (v. 11). De er mer generelt formet, kanskje fordi folk i Juda ennå ikke hadde forkastet gudskunnskapen i samme grad som Israels folk. Bildet av høst kan oppfattes både som dom og som frelse. I sammenhengen er nok det første mest nærliggende, selv om tanken på frelsesløfter også kan ligge i bakgrunnen. For det siste uttrykket i verset er ofte brukt i forbindelse med frelsesløfter (sml. Sal 14,7; Sef 3,20).

Dette uttrykket har vært mye diskutert i nyere fortolking. NB88 har gjengitt den tradisjonelle oversettelsen, mens NO78/85 gjengir den mer moderne. Dessuten ser vi at NO78/85 har flyttet uttrykket til begynnelsen av neste avsnitt (7,1). Selv om en kan henvise til den greske oversettelsen Septuaginta som grunnlag for å dele verset slik, virker den ikke særlig naturlig.

Syndens intensitet – 7,1-7
Et nytt karakteristisk trekk ved folkets frafall kommer fram når Gud vil lege folket (v. 1 – oversettelsen av dette uttrykket i NO78/85 virker ulogisk). Som det blir aller mest tydelig i beretningen om Jesu vei til korset, åpenbares synden til fulle når Gud griper inn for å frelse. De som ikke vil ta imot frelsen, står uten unnskyldning overfor Gud.

Når vi ser på disse versene som helhet, kan vi spesielt summere opp to

trekk. Det ene er *eksempler på synd*:

- svik, ran og bedrageri (v. 1b).
- sette Gud og hans dom ut av betrakting (v. 2). Men Gud ser alt.
- folkets ledere gledes over urettferd og løgn (v. 3).
- hor og utroskap (v. 4).
- drukkenskap og bespotelse (v. 5).
- forvrengning av lov og rett (v. 7a).
- mangel på guds frykt (v. 7b).

Det andre hovedtrekket som vi bør legge merke til både i dette avsnittet og ellers i Hoseas' bok, er de *mange treffende illustrasjoner*.

Bildet av bakeren og bakerovnen viser hvordan de syndige handlinger og begjær bare har pause mens nye synder forberedes (v. 4). Et annet trekk ved bildet av en opphetet ovn er at synden vekkes til full aktivitet så snart nattesøvnen er over (v. 6). Et tredje trekk er den ødeleggende virkning synden har på samfunnslivet (v. 7a).

Dette avsnittet har først og fremst skildret synden innad i folket. I det følgende beskrives det hvordan den arter seg i møte med andre folk.

Verdsighet og kompromiss – 7,8-11

De fargerike illustrasjonene fortsetter. Nå gjelder de et folk som nok vil kalles Guds folk, men som er preget av verdsighet (v. 8). En *kake som ikke er vendt*, blir brent på den ene siden og rå på den andre og dermed utskjæmt. Guds Ord får ikke gjøre sin gjerning i folkets liv. Menneskene har

sin oppmerksomhet vendt mot verden.

Følgelig blir de utarmet uten å være klar over det selv (v. 9). Åndelig sett er de som en svekkes olding.

Samtidig er de overmodige og stolte, og vil ikke vende om til Gud (v. 10; sml. Jak 4,6).

Bildet av en *enfoldig due* viser selvmotsigelsen (v. 11). De mener selv de oppfører seg klokt ved å inngå kompromiss med verdens makter. I virkeligheten blir de utnyttet av disse, samtidig som de har mistet Guds ledelse og velsignelse. De vender seg snart til den ene, snart til den andre av tidens innflytelsesrike og konkurrerende makter, Assyria og Egypt (sml. 2 Kong 15,19.29; 17,1-6).

Dom over verdslighet og opportunisme – 7,12-13
Gud handler med dem som en som fanger fugler i nett – ikke for å gjøre dem ondt, men for å tukte dem så de – om mulig – kunne vende om. Hadde de brydd seg om hva Gud allerede har forkjent for dem, ville de forstå det (v. 12).

I stedet for å la Herren frfelse dem, flyktet deenger og lenger bort fra ham. Da kan det ikke annet enn ende i ødeleggelse (v. 13).

Det er en viktig lærdom her i Hoseas at verdslighet er et tegn på at kjærligheten til Gud er blitt borte (sml. 1 Joh 2,15; Jak 4,4).

Følgene av verdslighet – 7,14-16

Når ulykken går opp for dem, eller de begynner å lide nød, klager de og krever hjelp. Men til Herren vender de seg ikke (v. 14).

De gode gaver som Herren har gitt dem – for både liv, evner og styrke kommer fra ham, har de i stedet brukt til å sette seg opp i mot ham (v. 15).

Tanken fra v 14 utdypes i neste vers (v. 16). Folk søker mange steder etter hjelp – bare ikke hos ham som bor i det høye. (Første delen av dette verset har en uvanlig form på hebraisk, og mange moderne fortolkere antar at teksten ikke har beholdt sin opprinnelige form. Gjengivelsen i NO78/85 bygger på den greske oversettelsen, mens NB88 oversetter slik det har vært vanlig å forstå teksten. «Det høye» finner vi igjen i et navn på Gud i 11,7.)

En bue som svikter, er et bilde vi også finner andre steder om dem som er troløse mot Herren (Salm 78,57; sml. 37,15). Lederne taler hovmodige og flammende, rasende ord (nokså mye omskrevet i NO78/85). Derfor vil dom komme over dem. Og deres handlinger og endelikt gjør dem til spott blant de verdens makter de har søkt hjelp hos.

Dom over ukjærigheten – 8,1-3

Basunlyd varsler kunnigjøring av dommen (v. 1, sml. 5,8). Den kommer brått, som en ørn. Og den har sin grunn i folkets synd, som er brudd på Guds pakt og hans lov.

I sin ytterste nød påberoper de seg at de kjenner Herren (v. 2). Men det er ingen sann omvendelse, for de har støtt «det gode» fra seg (v. 3). De har vendt seg fra Herren og hans Ord og nåde. Derfor gies det ingen redning fra fienden.

Menneskeverk – 8,4-7
Det som preger folkets gjerninger og holdninger på alle plan, er at de har fulgt sine egne tanker i stedet for å bry seg om hva Gud har sagt. Israel skulle være Guds folk, men brydde seg ikke om å søke hans vilje, enten det nå gjaldt samfunnsliv eller gudsdyrkelse (v. 4).

De gudebilder – gullkalver – som kong Jeroboam satte opp i Betel og Dan (1 Kong 12,28-29), er gjenstand for Herrens vrede (v. 5). Gud krever renhet i gudsdyrkelsen. Gullkalven som religiøst symbol er nok mer aktuelt enn vi ofte tenker over. Det står først og fremst for fysisk og seksuell kraft og utfoldelse.

(Herfra og fram til slutten av kapitlet er det en rekke ulikheter i gjengivelsen av teksten når en sammenligner NO78/85 og NB88. Vi kan ikke nevne alle. Jevnt over følger NB88 den tradisjonelle oversettelsen, mens vi i NO78/85 til dels finner mer moderne tolkernes oppfatning av hva en antar teksten skulle si – f.eks. i v. 10b.13a, til dels ganske fri gjengivelse, og på et sted en omplasering av et uttrykk i teksten – «Samarias kalv» i v. 6.)

Et avgudsbilde kan godt være fint og kunstnerisk laget (v. 6). Men det er ingen unnskyldning for å ha det som sin gud. Guds dom kommer over det.

Bildet i v. 7 er ofte blitt brukt nesten som et ordtak: Så vind og høste virvelvind (storm). Her brukes bildet om følgen av menneskers synd (sml. Gal 6,7-8). →

Kompromissenes baksida

- 8,8-10

Flere sider av Israels interesse for kontakt med den hedenske omverden ble omtalt i 7,8-16. Nå understrekkes den åndelige armod som blir følgen av denne interessen. Israel blir da oppslukt av folkene, og blir som et kar ingen bryr seg om (v. 8). Folket er som et utemt og egenrådig esel som flakker omkring. Menneskene sammenlignes også med en som kjøper seg «elskere» (den generelle oversettelsen «kjærlighet» i NO78/85 virker for svak), fordi de har forlatt kjærligheten til den eneste sanne Gud (v. 9). Merk hvordan lærdommen fra de første tre kapitlene i boka stadig kommer igjen.

Men resultatet blir undertrykkelse og armod (v. 10). Siste del av verset er ikke lett å oversette. Også her har NB88 fulgt den tradisjonelle oversettelsen, men NO78/85 representerer en justering av teksten som en del moderne tolkere heller til. At storkongens byrder hovedsaklig dreide seg om skattlegging (NO78/85), er mulig, men det ordet som brukes, har en langt mer generell betydning.

Guds lov tilsidesatt –

8,11-12

At folket vendte seg mot verden, betyr ikke at de ikke var religiøse. Tvert

Bibel- og bekjennelseskonferanse

11.-13. februar 1994

Frøyland forsamlingshus, Jæren

Talere:

Professor Carl Fr. Wisloff, bibelskolelærer
Norvald Yri, sjefredaktør Finn Jarle Sæle.
Fredag 19.30: *Samling om Bibelen, Guds Ord – Oppgjør med bibelkritikken.*

Lørdag 11.00: *Ordet om korset.* Yri.

13.30: *Bibekritiske og nyreligiøse tanker i lærebøkene.* Sæle.

19.30: *Skriften alene.* Wisloff.

Søndag 11.00: *Tale over Fil 2,12-13.* Wisloff.

13.30: *Misjon eller dialog?* Yri.
Dagen i Åndskampen. Sæle.

19.30: *Lekmannsbevegelsens farer og muligheter.* Wisloff.

Sang og musikk. Kollekt. Anledning til å kjøpe mat og kaffe.

Trenger du overnatting, kontakt Olav Tegle,
4340 Bryne, tlf. 51 48 56 31.

ALLE ER HJERTELIK VELKOMMEN!!!

Arr.: AS Dagbladet Dagen

imot, men det var en helt annen gudsdyrkelse enn den Herren ønsket. De res religion gjorde syn den bare enda større (v. 11).

Dermed blir Guds lov tilsidesatt uansett hvor klar og omfattende den er (v. 12). Folket står helt fremmed overfor Guds vilje.

Dom over folke-religiøsitet –

8,13-14

Religiøse er de saktens, ikke minst når religio nen medfører fest (v. 13). Det er en karakteristikk

som ser ut til å være ak tuell til alle tider. Men det kan være en feiring som står under Guds dom.

Eiendommelig er det å sammenligne v 13 og 14. I det siste ser det ut til å være tale om luksus og rendyrket materialisme. Men det står ikke nødvendigvis i motsetning til en form for religion. Også Juda er preget av samme innstilling. Men dommen kommer og ødelegger det mennesket som glemmer sin Skaper, har bygd opp.

Det at mennesker i sin synd glemmer Gud, er et gjennomgangstema hos Hoseas (sml. 2,13; 13,6). Uttrykksmåten som er brukt om dommen, finner vi ofte hos profetene (Amos 1,7.10.12.14; sml. Jer 17,47).

DAGEN SOM JULEGAVE?

Bestill selv eller gi andre et abonnement!

Dagen

P.b. 76, 5001 Bergen

Tlf. 55 31 17 55

(Forts. neste nr.)

Helhjertet bekjennelse til Guds åpenbaring

Det er ikke med liten forventning en tar for seg Dag Risdals nyeste bok «Begynnelsen – en vandring gjennom 1 Mos 1–11» – og en blir ikke skuffet.

Bok-omtale

Det er vel ingen bok i GT hvor bibelkritikken har gjort et slikt «mullvarp»-arbeid som overfor 1 Mosebok (ved siden av Daniels bok og Jesaja-boka).

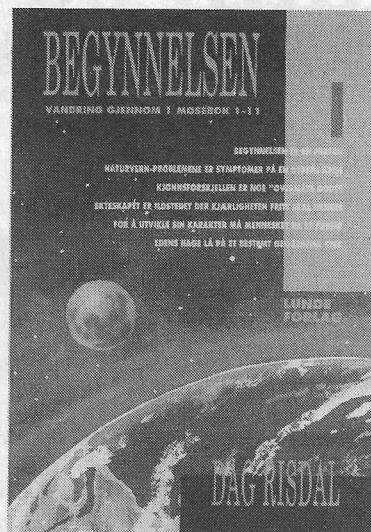
Hvem kjenner ikke til hvordan bibelkritikken og darwinismen har tuklet på en utilbørlig måte med Guds hellige Ord. Teorier og hypoteser er blitt lansert både mot bokas innhold og forfatterskap slik at skapelse og syndefall er blitt betraktet som myter, sagn eller eventyr og avfattelsestid er satt til senere kongetid.

På bakgrunn av alle disse bibelkritiske teorier er det godt å få lese Risdals bok. Denne kristussentrerte forkynneren går imot alle disse teorier og tankebygninger. På basis av det gammel-lutherske synet at Skriften er åpenbaring ved den Hellige Ånd, hevder han at det er Guds Ånd som står bak de fem Mosebøkene, men Moses er det menneskelige redskap.

Risdal tar avstand fra den historisk-kritiske forskningsmetoden. Han vil heller tale om en «historisk-bibelsk metode» (Gerhard Maier) eller en «historisk-grammatisk metode» (Luther).

Derved vil forfatteren poengtere at Skriften er Guds inspirerte Ord, tolkningen regner med Guds tale i historien, budskapet i teksten bør få preg av «profetisk» anvendelse på tilhørerne (leserne) i dag og forkynnelsen av teksten bør settes inn i en evangelisk-luthersk sammenheng, med en klar skjelning mellom lov og evangelium (s. 20).

På en enkel og grei måte får Risdal fram hovedlinjene i «urhistorien», og han drar paralleller til Det nye Testamente på en fin og skjønnsom måte. I det hele tatt legger forfatteren vekt på å vise sammenhengen mellom GT og NT, og hans hovedanliggende er at GT skal utlegges i lys av Kristi stedfortredende soningsdød for våre synder og hans legemlige oppstandelse fra de døde.

I siste kapittel i boka tar forfatteren opp forholdet mellom Bibelen og naturvitenskapen. Risdal, som har en naturvitenskapelig embeteksamen, redegjør på en nøktern og grei måte om forholdet mellom Bibelen og naturvitenskapen og hevder at det egentlig ikke fins noen konflikt mellom dem, men spenningen opptrer når naturforskningen opphøyer de resultater den har funnet til en livsanskuelse eller et religiøst livssyn.

Til slutt sammenfatter han sitt syn ved å si at vitenskapen er «på reise mellom to hypoteser – den forlatte og den som er i ferd med å komme». Men Guds Ord blir.

Bak i boka er det utarbeidet spørsmål til samtale. Disse reflekterte og gode spørsmål eigner seg godt til gruppearbeid både for unge og eldre.

Boka anbefales på det varmeste. Den er lettlest og uten mange og vanskelige fremmedord. Jeg vil oppfordre til at mange danner grupper og tar for seg boka. Jeg tror også mange, særlig unge, vil få en god og nyttig hjelp i møte med bibelkritiske og darwinistiske tanker i de ulike lærebøker på forskjellige trinn.

OLAV HERMOD KYDLAND

Dag Risdal:
«BEGYNNELSEN –
vandring gjennom 1 Mos 1-11»
Lunde forlag

Samlivet mellom mann og kvinne

Bibelsk Tro har også en del unge tingere, derfor vil vi gjerne gjengi stoff særlig beregnet på denne aldersgruppen.

Kristen etikk

Nedenstående artikkel er før offentligjort i et hefte

Ekteskapet er en ordning for samlivet mellom mann og kvinne som Gud har bestemt. Derfor kaller vi den en skaperordning. Guds ordninger er alltid gode og lykkebringende, og det å leve i dem gir livet mening og innhold. Denne rammen om samlivet er livsviktig. Det er Guds vilje at vi skal leve i et stabilt forhold «inntil døden skiller dere ad», som det heter i vielsesritualet. Samlivet er også monogamt, et forhold mellom én mann og én kvinne.

Totalt fellesskap

Ekteskapet er et totalt fellesskap som omfatter hele personlighetslivet, både åndelige, sjælelige og fysiske sider. Når de to i ekteskapet blir «ett kjød» (1 Mos 2,7), innbefatter det noe mer enn en kroppslig forening i seksualakten. «Å bli «ett» betyr at to personer deler med hverandre alt de har, ikke bare det seksuelle, men også tanker og følelser, glede og smerte, håp og frykt, seier og nederlag. Videre betyr det at to personer blir fullkommen ett med legem, sjel og ånd. Likevel forblir de to selvstendige personer. Dette er ekteskapets dypeste hemmelighet» (Valter Trobisch). Det totale fellesskap er et kjærighetsfellesskap.

I vår tid møter vi svært ofte ordet kjærighet, men det blir oppfattet svært forskjellig og ofte på gale måter.

Romantisk oppfatning

Kjærigheten blir her sett på som en sterk følelse, nærmest som en forelskelse. Det er tale om å eie deilige følelser. Alle følelser er flyktige, og man kan ikke love at de skal være livet ut. Følelsene er sterke

kalt «AIDS», utarbeidet av studieinspektør Ivar Bjorland (1950–89), lege Magnus Tausjø og cand. theol. Olav Hermod Kydland. Artikkelen er skrevet av nå avdøde Ivar Bjorland. Med tillatelse fra Akademi for Kristen Folkeopplysning/Foreldreforum gjengis den her.

og tvingende, og når de kommer, bør de leves ut. «Bare vi er glade i hverandre, kan vi leve sammen.» Samlivet blir her oppfattet som en privatsak. Den samfunnsmessige side avsverkes.

Naturalistisk oppfatning

Her er det ikke følelsene som står i sentrum, men driftene. Mennesket er ikke et åndsesen, men materie som vil ha sine drifter tilfredsstilt. Lykke er å finne den seksualpartner man passer best fysisk sammen med. Størst mulig lystopplevelse er det høyeste mål. Man drives på jakt etter den beste partneren. Her ligger kimen til et fritt seksualliv. Både det romantiske og det naturalistiske syn gir uttrykk for en krevende, begjærende holdning. De er selvcentrerte. Det er en kjærighet som skal gi maksimal tilfredsstillelse for en selv. Her er den andre (ektefelle/partner) et objekt som skal tilfredsstille meg følelsesmessig og seksuelt. Vi møter noe av kravmentaliteten og forbrukerholdningen i disse kjærighetssyn. Det er tale om å ha, eie, tilfredsstille, nyte og kreve.

Disse holdningene, som er sterke i vårt samfunn, sender mange ut på leting etter en partner/ektefelle med et forkroplet syn på hva kjærighet er.

Det kristne kjærighetssyn

ser ikke på kjærigheten som noe passivt, krevende, men som noe som er opprettet av å gi (Ef 5,25; 1 Joh 4,10). Man vil gjerne være noe, bety noe, yte noe for dem man er glad i. Kjærigheten engasjerer viljelivet. I vielsesritualet lover man å elske hverandre. Presten spør de som

skal gifte seg: Vil du leve med... elske...ære... bli fast hos...? Alle disse spørsmålene viser at kjærligheten har med vårt viljeliv å gjøre, villighet til forpliktelse og omsorg. Den pålegger seg selv en oppgave, nemlig å være noe for den man er glad i. Kjærligheten mellom mann og kvinne har sin modell i Jesu kjærlighet til menneskene. Den gikk så langt at han var villig til å gå i døden for oss. Dette er på en fantastisk måte beskrevet i 1 Kor 13 (kjærlighetens høysang). Les!

Åndelig fellesskap

Samlivet mellom to mennesker er i vidieste forstand et åndelig fellesskap. Skal dette fellesskapet fungere, må det eksistere åpenhet, fortrolighet, tillit, nærhet, ømhet og villighet til å tilgi hverandre. Dette er viktige «vitaminer» i et godt samliv.

Seksuelt fellesskap

Ekteskapet er den rette ramme omkring seksuallivet. Det skal få utfolde seg innenfor den trygghet som ekteskapet er. Seksualitet er noe fint mellom mann og kvinne og er skapt av Gud (1 Mos 1,27).

Seksualitetens funksjon er tosidig:

- Den skal tjene og utdype personfelleskapet mellom mann og kvinne. Seksualiteten er det middel Gud bruker til å sammenføye to mennesker så de blir ett liv (1 Kor 7,3-4).
- Den skal tjene forplantningen. Gud har gitt menneskene i oppdrag å oppfylle jorden (1 Mos 2,24).

Den seksuelle dragningen mot det annet kjønn i puberteten er gudvillet. Seksualiteten er en gave fra Gud og engasjerer hele vår personlighet.

I seksualiteten utleverer et menneske seg til et annet, både fysisk og psykisk med hele sitt jeg. I et rett kjærlighetsforhold er den en opplevelse av et intensst sjælelig fellesskap. Å løsrive den fysiske side ved seksualiteten fra personlighetens øvrige sider, er å krenke menneskeverdet og Gud som har skapt oss.

Samlivet er en oppgave

Ekteskapet er en oppgave som krever aktiv vilje fra begge parter som går inn i det. Denne viljen kommer til uttrykk på flere måter.

Vilje til troskap

«Jeg har bundet meg for livet, jeg har valgt. Fra nå av skal mitt mål ikke være å velge den som behager meg, men å

behage den jeg har valgt» (Alain/Th. Bovet). Troskap gjør at kjærligheten trives, og når kjærligheten gror, styrkes troskapen. Det er som en god sirkel.

Vilje til troskap kan settes som fundament for det totale fellesskap mellom mann og kvinne i ekteskapet.

Kjærligheten er den atmosfære som hele livet skal leves i. Den er luften alle i hjemmet skal ånde i.

Vilje til fellesskap og tjeneste

Samlivet er også et fellesskap mellom mann og kvinne. De skal utfylle hverandre fordi Gud så at det ikke var godt for mennesket å være alene (1 Mos 2,18).

Skal fellesskapet fungere, må man:

- Ta tid for hverandre.
- Dele problemene med hverandre.
- Dele gledene med hverandre.
- Dele oppgavene mellom seg.

Dette fellesskapet og denne tjenesten for hverandre krever:

- Aktiv omsorg for livet til den man er glad i.
- Respekt for vedkommendes personlige meninger og
- Forståelse for hverandre.

Mann og kvinne er ulike i sitt følelsesliv. Dette må en ta hensyn til overfor hverandre.

Vilje til å ta ansvar

Et samliv krever modenhet og vilje til å ta ansvar for hverandre, men også ansvar for barna. Det er Guds vilje at man skal sette barn til verden. Manglende vilje til å ta ansvar for barn, er et uttrykk for egoisme og nyttelsessyke.

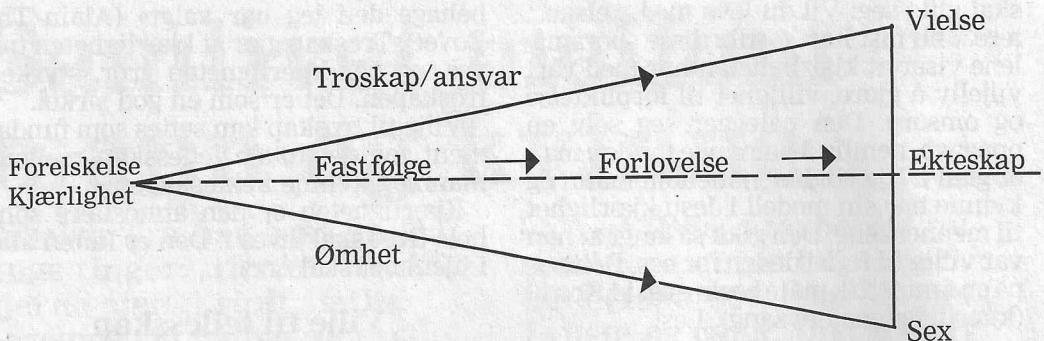
Samliv bygger på en offentlig avtale

I Bibelen forutsettes det at samlivet mellom mann og kvinne skal bygge på en offentlig inngått avtale. Det er tale om et juridisk bindende løfte om livsvarig troskap. Ekteskapet er ikke en privatsak, men det angår hele samfunnet (1 Mos 2,24).

Forberedelse til ekteskapet

Vi har tidligere vært inne på at den seksuelle drift våkner i puberteten. Man føler dragning mot det annet kjønn. Følelseslivet gjennomgår også en radikal utvikling i denne perioden. Det får en helt annen intensitet. Fra nå av oppstår det ofte foreløkelser. De har mange kjennetegn:

- Fullkommengjøring/idealisering av den man er forelsket i.
- Den overrumpler oss.
- Plutselig blir liksom all oppmerksamhet rettet mot en bestemt person.
- Den er nåorientert.
- Virkelighetsoppfatningen blir forandret. Fornuft og vilje blir svekket.

Forelskelse er noe fint, men ikke et grunnlag for å starte ekteskapet på. Følelsene er flyktige. I noen tilfeller blir forelskelsen gjensidig, og det utvikler seg til et fast-følge-forhold. Et slikt forhold bør bare etableres når man mener alvor med å være sammen. Fast-følge-forhold skal sikte framover mot et forpliktende samliv mellom de to. Da blir spørsmålet om hvordan vi skal forbere oss til ekteskapet.

Skissen over viser at fra det øyeblikk et fast forhold er etablert, er det to akser som utvikler seg samtidig.

Den ene er evnen til å vise troskap og ta ansvar for hverandre. Man kan tale om modenhet og ansvarsbevissthet.

Den andre er ømhetsaksen. Trangen til å være god mot hverandre, vise kjærlighet mot den en er glad i. Når to mennesker er glad i hverandre, søker de nærhet, kontakt og varme. Det gir gode følelser å holde hverandre i handa, gi hverandre klem og kyss.

Disse aksene skal utvikle seg samtidig slik at når troskap-/ansvarsaksen er moden til å gå inn i ekteskap, er det riktig å gifte seg og starte seksuallivet.

I vår tid er det en tendens til å la ømhetsaksen få utvikle seg altfor raskt. Man overstimulerer de seksuelle driftene på et svært tidlig stadium. Det resulterer i at mange når sextadiet lenge før de føler seg modne til å ta ansvar for et nytt hjem og dermed gå inn i et forpliktende ekteskap.

Det er viktig å avpasse farten på ømhetsaksen etter forholdene, dvs. hvor gam-

mel man er og hvor lenge det er før man kan inngå ekteskap. I denne perioden skal man:

- Lære hverandre å kjenne i mange livssituasjoner.
 - Ikke overstimulere seksualdriften med kjærtegn og berøring. Driftslivet skal være under kontroll.
 - Ta vare på de små kjærtegn som formidler ømhet.
 - Være åpen for hverandre.
- Perioden før ekteskapet skal være avhørende. Det er viktig å lære hverandre å kjenne som personer.
- Bli trygge på hverandre.
 - Være innstilt på troskap, før seksualiteten kan utfolde seg innenfor rammen Gud har bestemt.

Vi har presentert et livsmønster som setter kjærlighet, seksualitet og ekteskap svært høyt. Det er så viktige områder i et menneskes liv at disse felt må vi omgås med respekt. De som velger et slikt livsmønster, vil få oppleve stor glede og velsignelse fordi det er i samsvar med Guds tanke og vilje.

Homoseksualitet

Guds tanke med seksualiteten er at den skal utdype personfellesskapet mellom mann og kvinne og tjene forplantningen. Det er en forvrengning av seksualiteten når den får utfolde seg i forhold mellom personer av samme kjønn. Omfanget av homoseksualiteten har til alle tider vært høyt i åndelige forfallstider (3 Mos 18,22). Det er ikke vitenskapelig grunnlag for å si at homofil legning er en medfødt disposisjon.

En homofil person har samme menneskeverd som ethvert annet menneske, men det å leve ut sin homofile legning, er i strid med Guds vilje. En kristen med homofil legning vil derfor måtte kjempe en lignende kamp som den ugift hetrofile ofte kjemper.

IVAR BJORLAND

Tid for abonnementsfornyelse av Bibelsk Tro!

Det er allerede ett år siden den første utgaven av tidsskriftet Bibelsk Tro kom ut. Til nå har vi over 1.000 abonnenter, men ønsker enda flere...

Mange har uttrykt sin glede og takknemlighet for bladet, og noen har også sendt gaver til bladet. Vi vil på denne måten gjerne takke dere som har gjort det, og likedan takke enhver som har vært med på å spre Bibelsk Tro.

I dette nummer vil du finne en giroblankett. Det vil minne dere om at det er tid for fornyelse av abonnementet på Bibelsk Tro for 1994.

MOTTATT, MEN IKKE BETALT?

Noen har i løpet av inneværende år bestilt bladet, men har ikke betalt.

Selvsagt går det an å sende bladpenger for 1993 og 1994 på samme giroblankett.

Årsabonnementet er fremdeles kr. 100,-, kr. 70,- for skoleungdom.

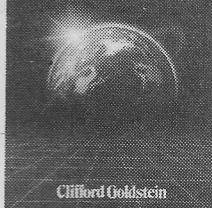
GAVE-ABONNEMENT?

Hvorfor ikke gi Bibelsk Tro som en gave til slekt og/eller venner? Skriv til oss og vi vil også sende nr. 6/1993 til nye tingere.

DEN GLEMTE VELSIGNELSE

Den glemte velsignelse

Clifford Goldstein

Av Clifford Goldstein

Har Gud en velsignelse som det moderne menneske har gått glipp av?

Den første velsignelsen Gud gav oss blir i denne boken gjennoppdaget på nytt! Er Bibelens idé om en ukentlig hviledag relevant i det tyvende århundre?

Forfatteren går i denne forfriskende og tankevekkende boken gjennom hele Bibelen og viser hvordan vi kan få en ny mental og åndelig balanse.

Bestill i dag denne uvanlig interessante og engasjerende bok. Et unikt vitnesbyrd fra en kristen jøde.

Når betaling følger bestilling sendes boken portofritt. Ellers porto + oppkravsgjebur.
Postgiro 0826 0137051 - bankgiro 2650.22.09379.

..... stk. Boken DEN GLEMTE VELSIGNELSE kr.98.-

Navn

Adresse

Postnr./Sted

3745 Ulefoss

HER & NÅ
FORLA GET

Tlf. 35 94 38 26

BESTILL BIBELSK TRO!!!

- Bestiller **BIBELSK TRO** for 1994. Ordinært abonnement (kr. 100,-). Studentpris kr. 70,-. (*Stryk!*)
 GAVE: Send et årsabonnement til:

1) Navn/adr.:

.....
2) Navn/adr.:

.....
 Send meg Bibelsk Tro hele 1994 og de av tidligere nummer som det finnes restopplag av. Bet. bare kr. 100,- + portoen på «gammelutgavene».

Bet. på forhånd (postgiro 0825 0578300 – bankgiro 3290.07.77786)/Send undertegnede girokort (*Stryk!*),

Navn/adr.:

Porto
kr. 3,50

Til

Tidsskriftet
BIBELSK TRO

Postboks 264

4350 NÆRBØ

NB! **BESTILT, MEN...** Har du ønsket Bibelsk Tro tilsendt, men ikke betalt, kan du sende kontingenat for 1993 og 1994 på samme post-/bankgiroblankett.

RT-reklamebyrå (RRA)

ET LEVENDE PRODUKT
FOR DET NORSKE MILJØ

EIKÅSSAGBRUK

Tlf. 38 34 82 02 – Fax 38 34 84 10
4596 EIKEN

**Høyland
og Jæren**
**FORBRUKS-
FORENING**

**Krogedal
bok & papir**

4350 Nærø – 4341 Bryne

Medarbeidere/ skribenter:

Jan Bygstad: Født 1952 i Oslo. Utdannet ved Menighetsfakultetet. Ordinert 1980. 10 år kapellan i Bergen domkirke. Siden 1990 kapellan i Landås kirke, Bergen. I høst valgt til formann i Foreningen for Bibel og Bekjennelse (FBB).

Steinar Harila: Født 1941 i Vestre Jakobslev. Handelsskole, DVIs bibelskole i Bergen, kristendom grunnfag ved NLA. Bysekr., evengeliseringssekr., soknediacon. Nå bysekr. i Molde Indremisjon. Har vært anleggssarbeider. Var med å starte Folkebevegelsen for Livsrett og Menneskeverd. Komitemedlem i Folkeaksjonen mot Partnerskapsloven.

Gunnar Holth: Født 1946 i Råde. Oslo off. lærerskole 1966–69. Kristendom grunnfag ved NLA 1970. Lærer/husfar ved Fjellhaug skoler og studentheim 1970–73. Lærer ved Skjevik ungdomsskole, Molde, 1974–79. Medlem av NLM's hovedstyre 1976–82. Er nå ansatt ved Vågsetra skole, Molde.

Nytt fortolkningsverk

GULLGRUBEN

Matteus-/Markus-evangeliet	kr. 265,-
Lukas-/Johannes-evangeliet	kr. 265,-
1./2. Mosebok	kr. 265,-
3. Mosebok/Ruts bok	kr. 265,-

J. F. Lövgren:

VÅRE LAMPER SLUKNER

Nytt opplag kr. 75,-

15 % rabatt ved bestilling av hele verket
(15 bind, ca. 2 bøker pr. år)

«Jeg kan ikke
nok anbefale det
for alle kristne.»
Øivind Andersen

Antikkforlaget

Tlf. 51 48 24 49 – 4350 Nærbø

C

21046

Immanuel Fuglsang
Gudenåvej 168
DK-7400 Herning
DANMARK

ISSN 0804-0532

Returadr.:
Postboks 264,
4350 Nærbø

Savn

*Det blør i mitt indre,
det føles så svært
å skilles fra noe
som var meg så kjært.
Så kjært – ja det lærte
jeg først i det siste,
da jeg måtte døye
den smerte – å miste.*

*Det blør i mitt indre,
det vil ikke gro –
men smerten er god.
Det lærte meg mere
om byrden hos andre
som tyngre veger
enn min måtte vandre.
Det gav meg en aning
om smerten hos ham,
som døde på korset
i skjendsel og skam.
Det koster å elske,
det kan koste livet –
slik som for ham.*

*Det blør i mitt indre.
Jeg føler det slik –
at smerten gjør rik.
Hvor fattig må ikke
det menneske være,
som aldri en virkelig
byrde fikk bære!
Som aldri fikk elske –
og ikke i savn,
han hvisket et navn.*

*Det blør i mitt indre,
et sår i min barm,
men det gjør meg varm.
Det smelter meg sammen
i samme pine
med dem jeg enda
kan kalte mine.
Det gjør meg takknemlig
for hva jeg har
for dem som enda
kaller meg – far –.
Vi føler det samme savn,
og nevner alle
det samme navn.*

*Det blør i mitt indre,
men såret skal gro
Jeg vet ikke når –
men det kommer
en stund da med smerte
jeg lukkes inn –
i livets evige sommer!
Og når jeg da er vel i havn –
Kanskje jeg hører deg
hviske mitt navn –
og ser dine øyne tindre –.*

JESPER KROGEDAL

Jesper Krogdal (1911–1986) var treskjærer og vaktmester av yrke og bodde på Ganddal i Sandnes. Han var fritidsforkynner i Stavanger krets av Misjons-sambandet, men kanskje er han best kjent for sangene han skrev.

Sammen med kona, Emma, fikk han ni (9) barn som vokste opp. En av guttene, Johannes, døde imidlertid brått i 1960 – 13 år gammel. Diktet «Savn» som nå offentliggjøres for første gang, skrev Krogdal etter denne hendingen, hvor han gjennom pennen fikk sette ord på de vare strengene som dirret i hans sinn etter denne opplevelsen. Diktet er skrevet i 1961.

*«Hun (Maria) skal føde en
sønn, og du skal gi ham
navnet Jesus, for han skal
frelse sitt folk fra deres
synder»*

(Matt 1,21).

**Med dette kjente og kjære
verset fra Guds Ord vil vi
ønske alle våre leserer en riktig
GOD JUL og et velsignet
GODT NYTT ÅR 1994!**